

**പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ
ഒൻപതാം സമ്മേളനം**

**നക്ഷത്ര ചിഹ്നമിടാത്ത
ചോദ്യം നം. 1009**

**25-01-2018 ലെ
മറുപടി**

സമ്പൂർണ്ണ ജലസുരക്ഷാ പദ്ധതി

	ചോദ്യം		മറുപടി
	<p align="center">ശ്രീ.എ. പ്രദീപ്കുമാർ ശ്രീ.പി.ഉണ്ണി ശ്രീ.എം.നൗഷാദ് ശ്രീ.ഐ.ബി. സതീഷ്</p>		<p align="center">മാത്യൂ ടി.തോമസ് (ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി)</p>
(എ)	<p>സംസ്ഥാനത്ത് ജല സംരക്ഷണത്തിനായി സമ്പൂർണ്ണ ജല സുരക്ഷാ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ടോ;</p>	(എ) & (ബി)	<p>ജലവിഭവ വിനിയോഗത്തിലും സംരക്ഷണത്തിലും ഒരു പുതിയ സംസ്കാരം രൂപപ്പെടുത്തുകയും അതിന്റെ ഫലമായി ജലസുരക്ഷ നേടുകയും ചെയ്യുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഉപമിഷനായ "മണ്ണ്-ജലസംരക്ഷണം (ജലസമൃദ്ധി)" ഭാഗമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു വരുന്നു. കളങ്ങളുടെ നവീകരണം, സംഭരണശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കൽ, പുതിയ ജലസംഭരണികളുടെ നിർമ്മാണം, തോടുകൾ പുനരുദ്ധരിച്ച ജൈവ തടയണകൾ നിർമ്മിക്കൽ, ഒന്നാംനിര/രണ്ടാംനിര ചാലുകളുടെ സംരക്ഷണവും മണ്ണൊലിപ്പു തടയുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനവും, മഴക്കുഴികളുടെ നിർമ്മാണവും, ഭൂജല പരിപോഷണവും തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തൊഴിലുറപ്പു പദ്ധതി, സന്നദ്ധപ്രവർത്തനം എന്നിവയിലൂടെ നിർവ്വഹിച്ചു വരുന്നു. മാലിന്യം കലരാത്ത ജലം വലിയ വില കൊടുക്കാതെ സുസ്ഥിരമായി ലഭിക്കുന്ന അവസരം ജലസുരക്ഷ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ഇത്തരം</p>
(ബി)	<p>പ്രസ്തുത പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി വിവിധ ജല സാക്ഷരതാ പരിപാടികൾ, സെമിനാറുകൾ, ശില്പശാലകൾ എന്നിവ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ വിശദമാക്കുമോ;</p>		

	<p>പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് കഴിയുമെന്ന് കണക്കാക്കുന്നു. ഇതോടൊപ്പം, ജലസ്രോതസ്സുകൾ മാലിന്യമുക്തമാക്കുന്നതിന് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നതാണ് ജലസമൃദ്ധി ഉപമിഷൻ. വിവിധ സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, ജനപ്രതിനിധികൾ, സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ, വർദ്ധിച്ച ജനപങ്കാളിത്തം തുടങ്ങി സമഗ്ര നീർത്തടാധിഷ്ഠിത പദ്ധതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഉപമിഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുന്നോട്ടു പോകുന്നത്.</p> <p>തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളിലെ ജനപ്രതിനിധികൾക്കും ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും ജലസംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് കിലയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് ഉടനീളം പരിശീലനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ വരട്ടാർ പുനർജീവനം, കാട്ടാക്കട ജലസംരക്ഷണ പരിപാടികൾ, പുളിക്കലാർ നവീകരണം, മീനച്ചിലാർ- മീനത്തലയാർ പുനസംയോജനം, കാനാമ്പുഴ അതിജീവനം തുടങ്ങിയ പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ജലസംരക്ഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം കുട്ടികളിലും അവർ വഴി കുടുംബങ്ങളിലേയ്ക്കും എത്തിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി "ജലമാണ് ജീവൻ" എന്ന പേരിൽ സ്കൂളുകൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് വിപുലമായ ജലസാക്ഷരതാ പരിപാടി സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഹരിതകേരളം മിഷൻ ഒന്നാം വാർഷികത്തിന്റെ ഭാഗമായി ജനപ്രതിനിധികളെയും സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധരെയും ഉദ്യോഗസ്ഥരെയും ഉൾപ്പെടുത്തി</p>
--	--

ജലസംരക്ഷണം എന്ന വിഷയത്തിൽ സെമിനാർ സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഹരിതകേരളം മിഷനും സംസ്ഥാന ഭൂവിനിയോഗ ബോർഡും ചേർന്ന് നീർത്തട പരിപാലനത്തിൽ രണ്ടദിവസം നീണ്ടു നിൽക്കുന്ന ഒരു ദേശീയ സെമിനാർ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹരിതകേരളത്തിന്റെ പ്രസക്തിയും പ്രാധാന്യവും ജനങ്ങളെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്ന തരത്തിൽ ഒന്നാം വാർഷികത്തോടനുബന്ധിച്ച് മൂന്നു ദിവസം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ഒരു പ്രദർശനവും തിരുവനന്തപുരത്ത് നടത്തപ്പെട്ടു. വസന്തോത്സവത്തോടനുബന്ധിച്ച് നടന്ന പ്രദർശനത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു സ്റ്റാളും ഒരുക്കിയിരുന്നു.

ഭൂജലവകുപ്പിൽ "ഭൂജല സംരക്ഷണവും കൃത്രിമഭൂജലസംപോഷണവും" പദ്ധതിയിൻ കീഴിൽ തുറന്നകിണർ, കഴൽകിണർ എന്നിവ വഴിയുള്ള ഭൂജലസംപോഷണം ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ വരൾച്ചയെ പ്രതിരോധിക്കുന്നതിന് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

ഭൂജലവകുപ്പ് "ഭൂജലത്തിന്റെ നിയന്ത്രണവും ക്രമീകരണവും" പദ്ധതിയിൻ കീഴിൽ ഭൂജലഉപഭോഗം, സംരക്ഷണം എന്നീ വിഷയങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി പൊതുജനങ്ങൾക്കും ജനപ്രതിനിധികൾക്കും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും ബോധവൽക്കരണ സെമിനാറുകൾ ജില്ലകളിൽ സംഘടിപ്പിച്ചു വരുന്നു.

വിശദാംശങ്ങൾ ജില്ല തിരിച്ച് ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

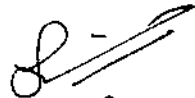
ജില്ല	ബോധവത്കരണ സെമിനാറുകളുടെ എണ്ണം
തിരുവനന്തപുരം	2
കൊല്ലം	1
പത്തനംതിട്ട	2
ആലപ്പുഴ	2
കോട്ടയം	2
ഇടുക്കി	2
എറണാകുളം	2
പാലക്കാട്	2
മലപ്പുറം	2
കോഴിക്കോട്	3
വയനാട്	1
കണ്ണൂർ	3

ജലനിധി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ കുടിവെള്ള വിതരണ പദ്ധതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജലസുരക്ഷാ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്.

ജലനിധി രണ്ടാംഘട്ട പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന 115 ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ കുടിവെള്ളവിതരണ പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സെമിനാറുകളും ശില്പശാലകളും സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജലനിധി പദ്ധതിയുടെ മാനേജ്മെന്റ് സംവിധാനമായ കേരള റൂറൽ വാട്ടർ സപ്ലൈ ആന്റ് സാനിറ്റേഷൻ ഏജൻസിയും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും പഞ്ചായത്തുകളിൽ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഏജൻസിയായ സഹായ സംഘടന (എൻ.ജി.ഒ)/ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ആക്ഷൻ ടീം ചേർന്നാണ് ഇവ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്.

<p>(സി) വിവിധ ജലസംരക്ഷണ പരിപാടികളുടെ ഭാഗമായി ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ തുടർ പരിപാലനത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും ജല ജാഗ്രതാ സമിതികളും ജല കൂട്ടായ്മകളും രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ വിശദാംശം വെളിപ്പെടുത്താമോ;</p>	<p>(സി) ഉണ്ട്. ജലസംരക്ഷണ പരിപാടികളുടെ ഭാഗമായി ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ തുടർ പരിപാലനവും പുനരുപയോഗവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ബന്ധപ്പെട്ട വാർഡുകളിലെ ജനപ്രതിനിധികളുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള സമിതികൾ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് കൂടാതെ ജനകീയ കൂട്ടായ്മയിലൂടെ ജലസ്രോതസ്സുകൾ വീണ്ടെടുത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ ജലജാഗ്രത സമിതികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്.</p> <p>ജലനിധി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ കടിവെള്ള പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുത്തു നടപ്പിലാക്കിയ ഗുണഭോക്തൃ സമിതികൾ/സമിതികളുടെ മേൽ ഘടകമായ ഗുണഭോക്തൃ സമിതി ഫെഡറേഷൻ/ സ്കീം ലെവൽ എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി എന്നിവ വഴി ജലനിധി പദ്ധതികളുടെ ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ തുടർ പരിപാലനവും സംരക്ഷണവും ചെയ്യുവരുന്നു.</p>
<p>(ഡി) ജലസ്രോതസ്സുകൾ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് ജനങ്ങൾക്ക് അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും പല വിധ കാരണങ്ങളാൽ നശിച്ചുപോയ കിണറുകൾ, കുളങ്ങൾ, തോടുകൾ, കനാലുകൾ, നദികൾ എന്നിവയെല്ലാം വീണ്ടെടുക്കുന്നതിന് അതത് പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള ജനങ്ങളെ പങ്കാളികളാക്കുന്നതിനും എന്തെല്ലാം നടപടികളാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ?</p>	<p>(ഡി) ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഉപമിഷനായ "മണ്ണ്-ജലസംരക്ഷണം" (ജലസമൃദ്ധി) യുടെ ഭാഗമായി ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്/ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്/ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് തലങ്ങളിൽ സാങ്കേതിക സമിതികൾക്ക് രൂപം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഈ സമിതികളിൽ വിവിധ വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കു പുറമേ, പ്രതിനിധികളും, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരും അംഗങ്ങളാണ്. നീർത്തടാധിഷ്ഠിത ആസൂത്രണം നടത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി നീർത്തട നടത്തം നടത്തി ഓരോ പ്രദേശത്തെയും പരമ്പരാഗത ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ അവസ്ഥ മനസ്സിലാക്കി നാശോന്മുഖമായവ വീണ്ടെടുക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ മാസ്റ്റർ പ്ലാനിൽ</p>

	<p>ഉൾപ്പെടുത്താൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി, വിവിധ സർക്കാർ വകുപ്പുകളുടെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതം ജനപങ്കാളിത്തത്തോടു കൂടിയ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തനം എന്നിവ സംയോജിപ്പിച്ച് ജലസ്രോതസ്സുകൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്. ബന്ധപ്പെട്ട വാർഡ് മെമ്പർമാരിൽ നിന്നും വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ചോദ്യാവലി തയ്യാറാക്കി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ലഭിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് പ്രാദേശികമായി ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായ ജലസംരക്ഷണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുക എന്നതാണ് സമീപനം.</p> <p>ജലനിധി പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിൽ ജലസ്രോതസ്സുകൾ സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് തുടർച്ചയായ വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വിനിമയ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. നോട്ടീസ് വിതരണ സെമിനാറുകൾ, ക്ലാസ്സുകൾ, റേഡിയോ, ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ, ജലനിധി പദ്ധതി പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ, ഗ്രാമീണ കലകൾ, കലാ ജാഥകൾ, സ്കൂൾ ജലശ്രീ ക്ലബ്ബുകൾ എന്നിവയാണ് ഇതിനുപയോഗിച്ച മാധ്യമങ്ങൾ. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും ഗുണഭോക്തൃ സമിതികളും പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്ന സഹായസംഘടനകളും ഇതു നടപ്പിലാക്കുന്നതിൽ മുഖ്യ പങ്കുവഹിക്കുന്നു.</p>
--	---

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ